

Fonetický ústav Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Vyjádření školitele
ke studiu a disertační práci Mgr. Alžběty Houzar

***Akustické parametry řečového signálu a jejich intraindividuální
a interindividuální variabilita v češtině***

Mgr. Alžběta Houzar (roz. Růžičková) zahájila své doktorské studium v akademickém roce 2018/19. Jako absolventka oboru *fonetika* v bakalářském i magisterském studiu, během něž pro obor prokázala značné nadání a nadšení, měla k doktorskému studiu veškeré předpoklady.

Její průchod povinnostmi doktorského studia byl bezproblémový, při všech čtyřech ročních hodnoceních získala nejvyšší stupeň A. Účastnila se doktorských a teoreticko-metodologických seminářích, její podklady k dílčím zkouškám byly svědomitě připravené a následná rozprava u zkoušek fundovaná. Zahraniční stáž realizovala na Humboldtově univerzitě v Berlíně. Co se týče odborné složky doktorského studia, publikačními aktivitami Mgr. Houzar výrazně převyšuje požadavky: podílela se na dvou článcích, které vyšly v *AUC Philologica* (jednou jako hlavní autorka), na kapitole v kolektivní monografii, na článku pro impaktovaný časopis *International Journal of Speech, Language and the Law* (nyní ve fázi revizí po prvním kole recenzí), na prezentacích během tří ročníků konference *IAFPA* a v letošním roce i na kongresu *ICPhS*. Během doktorského studia získala grant *SVV*, podílela se na výzkumném projektu *IAFPA* a především byla členkou týmu v prestižním projektu *UK START*. Navíc se Mgr. Houzar od druhého ročníku svého studia stále významněji podílela na výuce pro obor *fonetika* a také *bohemistika pro cizince*; od února 2022 působí ve Fonetickém ústavu jako asistent na poloviční úvazek.

Disertační práce Mgr. Alžběty Houzar se věnuje variabilitě řečových a hlasových parametrů v rámci mluvčího a napříč mluvčími. Práce tak navazuje na výzkumnou činnost Fonetického ústavu v oblasti idiosynkratických řečových rysů a významně ji obohacuje. Původně měla být práce zaměřena více směrem k forenzní praxi srovnávání mluvčích a jejím cílem bylo poskytnout hierarchii řečových parametrů z hlediska jejich přínosu k rozlišování mluvčích; to se však ukázalo jako nerealistické především z hlediska zkoumaného materiálu, který sice

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Fonetický ústav Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

není povahy laboratorních, ale ani forenzně realistických nahrávek. Zatímco typicky se výzkumy variability řečového signálu soustředí na jeden parametr nebo skupinu parametrů z konkrétní domény (např. vokální formanty, temporální rovina řeči apod.), Alžběta Houzar ve své disertační práci provedla analýzy ve všech hlavních oblastech, a výsledkem je tak unikátní soubor analýz desítek řečových a hlasových parametrů ve čtené a (semi)spontánní řeči třiceti mluvčích. Závěrečný experiment, jehož cílem bylo usouvztažnit zkoumané parametry – a tedy přece jen poskytnout jakousi jejich hierarchii z hlediska přispění k variabilitě řečového signálu –, ukázal, že nejvýznamnější jsou z tohoto hlediska parametry spektrálního sklonu (krátkodobého i dlouhodobého) a vokálních formantů.

Samotný text práce je členěn do devíti kapitol. V první z nich autorka představuje řečové parametry obecně, a v druhé uvádí metodologická východiska výzkumu, včetně popisu řečového materiálu. Následující kapitoly se již věnují jednotlivým vlastnostem řeči: v rámci každé kapitoly je nejprve představena samotná proměnná (např. vokální formanty), následně různé její parametrizace (např. hodnoty formantů ve vokálním cíle formantové trajektorie apod.) a dále samotný výzkum vnitřní a vnější variability ve zkoumaném materiálu. Výsledky jsou prezentovány přehledně, za použití účelných grafů, a poučeně komentovány.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ohledně průběhu studia Mgr. Alžběty Houzar i ohledně kvality jí předložené disertační práce jednoznačně doporučuji obhajobu: práce nepochybně zasluhuje stupeň prospěla.

V Praze dne 1. 9. 2023

doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.